

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

دپلوم انجنیر خلیل الله معروفی
برلین - ۱۶ جنوری ۲۰۱۴

چند دانه رباعیگِ الله بسم الله

(قسمت نه)

پیش ازین که به رباعیات این جُوپه برسم، مثنوی را حضور خوانندگان ارجمند و بالاخص مخاطب گرانقدر این قطعه شعر، اعنی جناب "تیموری صاحب"، تقدیم میکنم که به تقریب نود و یک سالگی جنابشان گفته شده است. این مثنوی را در وزنی که خود تیموری صاحب ضمن پارچه شعر دل انگیز امروزی خویش برگزیده اند، ارتجالاً سروده ام:

بزرگوار همه، "تیموری" عالیجاه که تاج صَوْلت تو میرسد به گوشه ماه

کنون که عمر شریفت کشوده: نه ده و یک دعای حلقه احباب این بود، یک یک

همیشه تا قمر و مهر در جهان باشد

چراغِ عمرِ شما روشن و عیان باشد

و میروم به رباعیات:

زنگ آمد و گوشک تلفون را برداشتم. دوستی که بی آن هم سایه مرا به گوله میزند و با دین و دیانت نیز هیچ میانه ای ندارد، با اُرتم و پُرتم گفت:

« میفامی که از همی عنوان "رباعیهای الله بسم الله" نفرت دارم، مثلی که جند از بسم الله!!! »

هرقدر کوشیدم معنای "الله بسم الله" را که از اصطلاحات عامیانه کابلی و در معنای "نازدانه" است، برایش تشریح و توجیه کنم، سودی نبخشید؛ بدون اینکه خدای په امانی کند، گوشک را ماند. هک و پک ماندم، که چه کنم؟؟؟ شنیده بودم که مردان خدا و مردم کابل جانو گفته اند:

«از زبان بدل کدن کده، کوچه بدل کدن خوب است!!!»

"نالت به کار بد شیطان" گفته، دردم را در آرشیف و قرارگاه دردها گذاشته، دروازه اش را جیپس بستم و قلف هفتسره زدم.

خواننده ارجمند میببند که این قسمت با نوعی طنز و هزل و هجای ناخواسته و مجازی شروع گردیده است، اما چه چاره که گفته اند:

"آمده ره ردی نیست!!!!!"

در قدیم میگفتند که هر وقتی مشکلی پیش آمد، از خانه برآئید و سر به صحرا و کوهها بزنید. من هم همین کار را میکنم و میروم و به مأنوس ترین کوهی که با سنگ سنگ و درخت درخت و خار خارش آشنا هستم، پناه میبرم؛ به کوه مبارک خواجه صفا.

در نفس کابل نازنین دو کوه عالیشان قرار دارند؛ یکی "آسمانی" و دیگرش "شیردروازه". کوه شیردروازه را به خاطر قرار داشتن مرقد و زیارتگاه "خواجه صفا" در کمر این کوه آسمانسی، به نام "کوه خواجه صفا" نیز یاد میکنند؛ و شهرت "خواجه صفا" آنقدر زیاد است که حتی نام "شیردروازه" را تحت الشعاع خود قرار میدهد.

من که زاده دامن خواجه صفا هستم و بیست و چند سال از بهترین دوران زندگانی خود را همدرانجا گذرانده ام، با همه گوشه های این کوه و خصوصاً با بیشه بهشت آسای "خواجه صفا" الفت داشته ام. و اگر بگویم که بیشتر از پنج هزار بار رهسپار همین بقعه دلفریب گشته ام، گپی به گزاف نگفته ام.

میبینم که این قسمت آهسته آهسته حالت نوستالژیک را به خود میگیرد و از روزگار مبارک و نابرگشتنی گذشته، گذشته ای که دیگر فقط نقشی از خود در اذهان گذاشته است، قصه میگوید. از جمله یکی از اشعار قدیمیم، که به استقبال از نظم استاد سخن، فخرالشعراء و ملک الشعراء جناب "اسیر صاحب" حدوداً دو سال پیش سروده بودم، فقط یک بیت ذیل در حافظه ام مانده است:

ای وطندارِ مبارک پی به کابل چون رسی

سجده در محراب دامن وطن یادت نره!!!

ضمن این رباعیات اما، گپ را فقط به گوشه ای از کابل نازنین میبرم؛ به دامن "خواجه صفا". امیدوارم، که درباره این بیشه عذیم النظیر طی تعقیب سلسله "سرگردانی قلم و خاطرات نوستالژیک"، مفصل بنویسم و سخنی را که در آخرین بخش آن در زمینه به اندک گفته ام، به تفصیل و اشباع برسانم.

در اکتوبر ۲۰۰۲ که بعد از گذشت سی سالِ تختِ غربت و مهجوری، به زیارت کابل رسیدم، به دیدار "**خواجه صفا**" هم نایل گردیدم و افسوس که آن بقعه شاد و شاداب، خاکسار گشته بود و خوار و زار. سه رباعی اول حالت گذشته و وضع زار و نزار امروزی آنجا را تمثیل میکند:

آن کوه صفا که باصفا بود همی منزلگه صد صدق و صفا بود همی
اطوار ندیم و رونق سبکِ قدیم نزهتگاه اهل وفا بود همی

آن بیشه فردوس نما، خواجه صفا آرامگاهِ مردِ خدا، اهل وفا
خوش رونق و در صلح و صفا بود، مگر امروز نگر، غنوده در خاکِ جفا

آن چشمه که اندر کمر خواجه صفا ست گر چشمه کوثرش بنامیم روا ست
امروز که آن رونق دیروزه پرفت گر در عدمش خون بگرییم روا ست

و دو رباعی هم در حسرت روزگاران جوانی و بچگی؛ دوره ای که به فرموده حضرت حکیم عَمَرِ خَیَّام نیشاپوری "**آن مرغ طرب که نام او بود شباب** **صد حیف ندانم، که کی آمد، کی شد؟**":

ایام خوش فصلِ جوانی بگذشت ناموس طرب به جاودانی بگذشت
دوران خوشی که نامکش بود شباب بنگر که چه سان و ناگهانی بگذشت

ابریق می و می جوانی بشکست قندیلِ شباب، ناگهانی بشکست
آن شیشه که رمز طرب ما میساخت افروخته دهر جاودانی بشکست
